

Bilaga 3. Vårnadsbidrag som EU-familjeförmån

1. Inledning

Syftet med detta dokument är att beskriva hur ärenden med vårnadsbidrag där förordning (EEG) 1408/71 är tillämplig bör hanteras av Försäkringskassan och kommunerna. Kommunerna och Försäkringskassan ska ta tillvara information som kan ha betydelse för bedömningen av rätten till vårnadsbidrag som en EU-familjeförmån. Kommunen ansvarar för bedömningen av rätten till vårnadsbidrag. Försäkringskassan ska ta ställning till vilka EU-bestämmelser som ska tillämpas och samordna de svenska familjeförmånerna med övriga medlemsländers familjeförmåner – "rätt ersättning från rätt land".

Det finns olika situationer där förordningen 1408/71 tillämpas och olika typer av ärenden som kräver olika aktiviteter. En beskrivning av ärendesituationerna framgår av avsnitt 3. Det är viktigt att man identifierar vilka åtgärder som behövs i vilket ärende, och därför har gången i de fyra vanligaste ärendena beskrivits i detta dokument. Beskrivningen är dock inte heltäckande och när kommunerna är osäkra på hur de ska hantera ett ärende är det viktigt att de kontaktar Försäkringskassan för samråd. Kontaktuppgifter till Försäkringskassan NFC Visby som handlägger EU-familjeförmåner finns i avsnitt 5.

2. Bakgrund

Vårnadsbidrag regleras i lagen (2008:307) om kommunalt vårnadsbidrag. Det är frivilligt för kommunerna att införa vårnadsbidraget och lagen är en ramlag, vilket ger utrymme för kommunerna att själva inom lagens ramar införa kommunala begränsningar av bidraget.

Vårnadsbidrag är en familjeförmån som omfattas av förordning 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare och deras familjemedlemmar rör sig inom gemenskapen.

I tillämpningsförförordning 574/72 finns bestämmelser om hur förordning 1408/71 ska tillämpas. Även i administrativa kommissionens beslut t.ex. 147 och 207 finns bestämmelser om tillämpningen av bestämmelserna i förordning 1408/71 och tillämpningsförförordning 574/72. En annan viktig grund för tillämpningen av bestämmelserna om EU:s regler om familjeförmåner är EG-domstolens beslut i ärenden om familjeförmåner. Försäkringskassan är behörig institution i Sverige att tillämpa förordningens bestämmelser om familjeförmåner. Bestämmelserna om EU-familjeförmåner finns i kapitel 7 i förordning 1408/71 och bestämmelserna om att Försäkringskassan är behörig institution i Sverige finns i bilaga 2 i tillämpningsförförordning 574/72.

När Försäkringskassan bedömer om förordning 1408/71 är tillämplig görs först en bedömning av tillämplig lagstiftning utifrån lagvalsbestämmelserna i förordningen. Om barnet är bosatt utomlands görs också en bedömning av om art. 73, som innebär att familjen anses bosatt i Sverige är tillämplig. I samordningssituationer där 1408/71 är tillämplig, och rätten till familjeförmåner finns i mer än ett land, görs en bedömning av vilket land som i första hand ska utbetala familjeförmåner (primärland) och vilket land som i andra hand ska betala familjeförmåner som tilläggsbelopp (sekundärland) om primärlandets förmåner är lägre än sekundärlandets.

Vårnadsbidrag är också en social förmån enligt förordning (EEG) 1612/68 om arbetstagares fria rörlighet inom gemenskapen, vilket innebär att arbetstagarens familj är undantaget det nationella kravet på folkbokföring.

3. Ärendesituationer

Ärendesituationer 1 - Barn bor i Sverige

Situation:

- A: Barnet bor i Sverige. En förälder arbetar i Sverige och den andra föräldern arbetar i annat medlemsland.
- D: Barnet bor i Sverige. En förälder bor i Sverige utan att arbeta och den andra föräldern arbetar i annat medlemsland.

Ärendesituationer 2- Barn bor i annat medlemsland.

Situation:

- B: Barnet bor i annat medlemsland. En förälder arbetar i Sverige och den andra föräldern arbetar i det andra medlemslandet.
- C: Barnet bor i annat medlemsland. En förälder arbetar i Sverige och den andra föräldern bor i det andra medlemslandet utan att arbeta.

4. Hantering av ärendesituationer 1 – Barn bor i Sverige

Förbereda och planera

Förfrågningar om regler kring vårdnadsbidrag görs till respektive kommun. För allmän information om EU-familjeförmåner och frågor om samordning av vårdnadsbidraget som en familjeförmån ansvarar Försäkringskassan. Det är viktigt att information som är avgörande för bedömning av ärendet tas tillvara och att kommunerna uppmärksammar ärenden som ska hanteras som EU-familjeförmånsärenden trots att barnet är folkbokfört i Sverige.

Kunden skickar ansökan om vårdnadsbidrag till kommunen tillsammans med intyg FK8450 från Försäkringskassan. På intyget från Försäkringskassan framgår endast vilka förmåner som kunden har vid intygstillfället som finns i Försäkringskassans register. När det gäller information om antal föräldrapenningdagar som är uttagna i Sverige kan även motsvarande utländsk förmån vara inkluderad då kunden begärt avräkning mot svensk föräldrapenning hos Försäkringskassan.

Utreda och bedöma

Genom uppgift på ansökan att någon av barnets föräldrar arbetar eller bor i annat EU/EES-land eller Schweiz eller vid kontroll av folkbokföring kan kommunen upptäcka att det är ett EU-ärende. Kommunen granskar ansökan tillsammans med uppgifterna i intyget FK8450 och eventuella uppgifter om utländska förhållandena som den enskilde lämnat i ansökan. Utifrån detta underlag och med tillämpning av lagen 2008:307 och de kommunala riktlinjerna bedömer kommunen kundens rätt till vårdnadsbidrag, för vilken tid ersättningen kan betalas och med vilket belopp förmånen kan beviljas.

Besluta

Kommunen

Kommunen beslutar om vårdnadsbidrag. I beslutet anges bl.a. med vilket belopp vårdnadsbidraget beviljas. Beslutet måste förses med ett förbehåll eftersom ärendet kan vara ett familjeförmånsärende enligt förordning 1408/71. Ärendet kan behöva samordnas av Försäkringskassan och beloppet kan då komma att ändras. Efter beslut skickas en kopia av beslutet tillsammans med ytterligare information som inkommit till kommunen om familjens bosättnings- och arbetsförhållanden till Försäkringskassan för utredning av eventuell samordning.

Försäkringskassan

Utifrån det underlag som inkommit från kommunen utreder Försäkringskassan om förordning 1408/71 är tillämplig, om Sverige är primärt eller sekundärt land eller om utbetalning ska ske enligt nationell lagstiftning.

Försäkringskassans ställningstaganden resulterar i att:

Om förordning 1408/71 *inte är tillämplig* skickas ställningstagandet till kommunen för utbetalning enligt nationell lagstiftning och i enlighet med kommunens tidigare beslut. Ställningstagandet meddelas kommunen på fastställd mall.

Om förordning 1408/71 *är tillämplig* och *Sverige är primärt land*, situation A, skickas ställningstagandet efter bedömning till kommunen för utbetalning i enlighet med kommunens tidigare beslut. I situation A krävs inget skriftligt beslut till kunden om att förordningen är tillämplig och det sker inte heller någon beräkning i förhållande till annat medlemslands förmån. Försäkringskassan meddelar kommunen ställningstagandet på fastställd mall.

Om förordning 1408/71 *är tillämplig* och *ingen ansökan har gjorts i det andra landet*, situation D, skickas ställningstagandet till kommunen för utbetalning enligt nationell lagstiftning och i enlighet med kommunens tidigare beslut. Ställningstagandet meddelas kommunen på fastställd mall.

Om förordning 1408/71 *är tillämplig* och *Sverige är sekundärt land när ansökan om förmåner har gjorts i det andra landet*, situation D, ska samordning ske och utbetalning görs av Försäkringskassan. När Sverige är sekundärt land skickas ett beslut av Försäkringskassan om rätt till familjeförmåner som tilläggsbelopp, trots att kunden sedan tidigare har fått ett beslut om rätten till vårdnadsbidrag från kommunen. Beslutet om tilläggsbelopp är gemensamt för alla de familjeförmåner som är aktuella i ärendet och visar kunden hur samordning och beräkning har gjorts.

Verkställa beslut

Även verkställandet av beslutet beror på Försäkringskassans ställningstagande;

Om förordning 1408/71 *inte är tillämplig* verkställer kommunen utbetalning enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.

Om förordning 1408/71 *är tillämplig* och *Sverige är primärt land*, situation A, verkställer kommunen utbetalningen i enlighet med kommunens tidigare beslut. I dessa ärenden för även kommunen statistik över antal ärenden och utbetalningsbelopp.

Om förordning 1408/71 *är tillämplig*, situation D, men utbetalning ska ske enligt nationell lagstiftning verkställer kommunen utbetalning enligt lagen (2008:307) om kommunalt vårdnadsbidrag.

Om förordning 1408/71 *är tillämplig* och Sverige är *sekundärt land*, situation D, görs utbetalningen manuellt på utbetalningskvitto av Försäkringskassan.

Avsluta ärende

Kommunen skickar information till Försäkringskassan när rätten till vårdnadsbidrag upphör. När Sverige är primärland lämnas uppgiften för kännedom så att Försäkringskassan kan ge behöriga institutioner i andra medlemsländer korrekt information om vilka familjeförmåner som utges i Sverige. Då Försäkringskassan gör utbetalningen som tilläggsbelopp upphör vårdnadsbidraget att räknas in bland de svenska förmånerna vid beräkning av tilläggsbelopp i avvaktan på slutligt beslut från kommunen.

Om Försäkringskassan får kännedom om att familjens förhållanden ändrats informeras kommunen och kommunen får utreda om rätten till vårdnadsbidrag kvarstår. Om ärendet

inte längre är ett familjeförmånsärende kan det ändå finnas rätt till vårdnadsbidrag enligt nationell lagstiftning.

5. Ärendesituationer 2 – Barn bor i annat medlemsland

Förbereda och planera

Förfrågningar om regler kring vårdnadsbidrag görs till respektive kommun. För allmän information om EU-familjeförmåner och frågor om samordning av vårdnadsbidraget som en familjeförmån ansvarar Försäkringskassan.

Kunden skickar ansökan om vårdnadsbidrag till kommunen tillsammans med intyg FK8450 från Försäkringskassan. På intyg FK8450 framgår endast vilka förmåner som kunden har vid intygstillfället och som finns i Försäkringskassans register.

När det gäller information om antal föräldrapenningdagar som är uttagna i Sverige kan även motsvarande utländsk förmån vara inkluderad då kunden begärt avräkning mot svensk föräldrapenning hos Försäkringskassan.

Utreda och bedöma

Kommunen påbörjar utredningen utifrån de uppgifter som inkommit i ärendet. Genom uppgift på ansökan att någon av barnets föräldrar arbetar eller bor i annat EU/EES-land eller Schweiz eller vid kontroll av folkbokföring kan kommunen upptäcka att det är ett EU-ärende.

Kommunen informerar Försäkringskassan NFC Visby genom att skicka en kopia av ansökan och eventuella uppgifter som föräldrarna lämnat till kommunen om bosättning och arbete.

Försäkringskassan

Försäkringskassan utreder om förordning 1408/71 är tillämplig. Utredningen om förordningen är tillämplig görs med hjälp av E-blanketter till andra medlemsländers institutioner men också genom kompletterande uppgifter från föräldrarna om arbete, föräldrapenning i annat land m.m.

Efter bedömning om förordningen är tillämplig, utreder även Försäkringskassan om artikel 73 i 1408/71, är tillämplig i ärendet. Då Försäkringskassan bedömt att artikel 73 i förordning 1408/71 är tillämplig innebär det att arbetstagarens familj anses bosatt i Sverige. Försäkringskassan meddelar kommunen sitt ställningstagande om förordningen och artikel 73 på fastställd mall.

Kommunen

Utifrån detta underlag och med tillämpning av lagen 2008:037 om kommunalt vårdnadsbidrag och de kommunala riktlinjerna bedömer kommunen kundens rätt till vårdnadsbidrag, för vilken tid ersättningen kan betalas och med vilket belopp förmånen kan beviljas. Kommunen utreder hur barnomsorgen är ordnad i det andra medlemslandet utifrån information från kunden.

Besluta

Kommunen

Kommunen beslutar om rätten till vårdnadsbidrag. I beslutet anges bl.a. med vilket belopp vårdnadsbidraget beviljas. Beslutet måste förses med ett förbehåll eftersom ärendet är ett familjeförmånsärende enligt förordning 1408/71 och information lämnas om att förmånen kan behöva samordnas av Försäkringskassan och beloppet kan då komma att ändras, samt att ett eventuellt beslut om samordning då kommer från Försäkringskassan.

En kopia av kommunens beslut skickas till Försäkringskassan NFC Visby.

Försäkringskassan

Försäkringskassan tar ställning till om Sverige är primärt eller sekundärt land;

Om Sverige är *primärt land*, situation C (då barnet bor utomlands), skickar Försäkringskassan ett beslut om att familjeförmåner utbetalas från Sverige enligt förordning 1408/71, även då kunden tidigare har fått ett beslut om rätten till vårdnadsbidrag från kommunen.

Om Sverige är *sekundärt land*, situation B, ska samordning ske och utbetalning görs av Försäkringskassan. När Sverige är sekundärt land skickas ett beslut av Försäkringskassan om rätt till familjeförmåner som tilläggsbelopp enligt förordning 1408/71, även då kunden tidigare har fått ett beslut om rätten till vårdnadsbidrag från kommunen. Beslutet om tilläggsbelopp är gemensamt för alla de förmåner som är aktuella i ärendet och visar kunden hur samordning och beräkning har gjorts.

Verkställa beslut

Utbetalning av förmåner görs i båda ovanstående situationer av Försäkringskassan manuellt på utbetalningskvitto.

Avsluta ärende

Kommunen skickar information till Försäkringskassan så snart rätten till vårdnadsbidrag upphört eller behöver utredas vidare. När Sverige är primärland innehålls utbetalningen i avvaktan på slutligt beslut från kommunen. Då Försäkringskassan gör utbetalningen som tilläggsbelopp räknas inte längre vårdnadsbidraget in bland de svenska förmånerna i avvaktan på slutligt beslut från kommunen.

Om Försäkringskassan får kännedom om att familjens förhållanden förändrats och det inte längre finns någon rätt att uppbära vårdnadsbidrag enligt förordning 1408/71 informeras kommunen. Därefter avslutas ärendet för vårdnadsbidrag som en EU-familjeförmån.

6. Kontaktuppgifter

Information i ett ärende oavsett land skickas till:

Försäkringskassan, NFC Visby, Box 1164, 621 22 Visby

Frågor om EU-familjeförmåner kan också ställas av kommunerna till Försäkringskassan NFC Visby per telefon:

(OBS! Det är endast kommunerna som får ringa detta nummer, kunder måste alltid ringa till Försäkringskassans kundcenter)

NFC Visbys kontor i Haparanda 076 - 835 66 61

ärenden mot Finland

NFC Visbys kontor i Sunne 076 - 843 26 77

ärenden mot Norge

NFC Visbys kontor i Malmö 040 - 664 86 39

ärenden mot övriga länder

Försäkringskassans kundcenter 0771 - 524 524

för förfrågningar från kunder om intyg eller frågor om EU-familjeförmåner